

REFLEXIONES

Contra Anonymi Scriptum

Cui Titulus

Ann. 18079.

*Brevis & succineta Enarratio Jurium Curlandiæ
& Semigalliæ circa Electionē novi Principis.
Typis recenter vulgatum, ac si Nobilitati
Curlandiæ plausibile, Juribus tamen & prærogati-
vis ejusdem repugnans & Reipublicæ Polonæ
injuriosum, luci publicæ porrectæ.*

Quod Nobilitati Curlandiæ & Semigalliæ non
competit nec unquam competierit Ius eligendi
Magistros Equestris Ordinis Theutonici Li-
vonie aut Duces Curlandiæ; Præmittitur bre-
vis Relatio.

Nemo dubitat quod Livonia erat rudis & quasi igno-
ta hominibus: & quod ab illo tempore quo illuminata
lumine fidei Catholicæ capit inclarescere mundo ab Anno
1170. fuerit ibidem (1) Dominium Ecclesiasticum (unde
vocabatur Terra DEI & MARIE) primò Episcoporum Li-
vonie, sive Rigensium, & deinde Archiepiscopi Rigensis &
aliorum Episcoporum, ac etiam Ordinis Equestris Theutonici
duravitq; (2) ad Annum 1561. hoc est ad Pacta Subjectionis.

Fratres Ordinis Equestris Theutonici illi erant Theu-
tones, qui ex natalibus Nobilibus fiebant Religiosi votis
Religiosis adstricti.

Nobilitas verò Sæcularis Livonie, fuerunt Nobiles
Vasalli & Feudatarij partim Episcoporum, partim Ordinis
Equestris Theutonici, secundum bona, quæ ex gratia Epi-
scoporum seu Ordinis Equestris Theutonici in feudum te-
nebant, & non dominandi sed obsequendi illis ratio mane-
bat, nec quidquam sibi de ijs quæ erant officij & dignitatis
Equestris Ordinis Theutonici arrogare poterant, uti sæ-
culares non Religiosi, & uti vasalli & Feudatarij termi-
nos conditionis suæ non excedebant.

Nescitur verò unde modo prodiit scriptum sub titulo
Brevis & succineta Enarratio Jurium Curlandiæ & Se-

S

Semi-

(1) vid: scriptum Anonymi pag. 4. ubi legitur quod tunc temporis in Livonia
fuerunt duo Imperia: Ord: & Episc:

(2) vid: series Episcoporum & Archiepiscoporum & Magistrorum Ordinis Livon-
iæ in Theat: Livon:

In Livonia ab Ori-
gine introducta Re-
ligionis Catholicæ
fuit Dominium Ec-
clesiasticum usq; ad
pacta subjectionis.

Ordo Equestris Theu-
tonicus in Livonia
non est idem, quod
Nobilitas Livoniæ.

Aliud est Nobilitas
Livoniæ; Aliud Eque-
stris Ordo.

Nobilitas Livoniæ e-
rant vasalli Episco-
porum & Ordinis
Theutonici & sola
obsequendi ratio pos-
ses illos erat.

Nobilitati nunquam compete-
bat Ius Elec-
tionis Magistri Or-
dinis Equest: Theut:
neq; illud Nobilitas
prætebat neque
prætebat neq; præ-
tendere posset.

Magistri Provincia-
les Ordinis Equestris
Theutonici in Livo-
nia dabantur à Ma-
gistro Generali in
Prussia.

Fratres Ord: Eque-
stris Theutonici in
Livonia manentes
non habebant facul-
tatem eligendi sibi
Magistrū Provincia-
lẽ Livon: multomin⁹
Nobilitas sæcularis.

Plettenbergius ulti-
mus Magister Pro-
vincialis à Magistro
Generalis Prussię Li-
vonie datus, obtinu-
it, ut independentem
à Magistro Generali
Prussię eligerentur
sui Successores ab Or-
dine Equestri Theu-
tonico in Livonia.
Plettenbergius mor-
uus est A. D. 1535.

migalliæ circa Electionem novi Principis eidem Nobilitati Curlandiæ & Semigalliæ attribuens Ius Electionis Ducis, quod ipsis non compete-
bat, nec competit, & quod nunquam prætebant, nec prætebunt, quinimo tale Ius ejurant. (3)

Ab originẽ enim Crucigerorum sive Ordinis Equestris Theutonici in Livonia, incipiendo ab Hermanno cognomine Balk Magistro Provinciali in Livonia, omnes Magistri Provinciales Livoniæ ejus Successores à Generalibus Magistris & Capitulo Magno in Prussia eligebantur (4) usq; ad Valttherum à Plettenberg, qui A. D. 1535. mortuus est. Fratres verò ejusdem Ordinis Equestris Theutonici in Livonia manentes, facultatem illos sibi eligendi non habebant; Quomodo itaq; hoc Ius eligendi Magistrum Ordinis Equestris Theutonici potuisset sibi arrogare Nobilitas sæcularis, utpote Vasalli ejusdem Ordinis & Episcoporum, dum ipsimet Fratres ejusdem Ordinis Equestris Theutonici in Livonia manentes illud non habebant.

Quando etiã præfatus Plettenbergius ultimus Equestris Ordinis Theut: Magister Provincialis Livoniæ à Magistro Supremo Prussię datus, libertatem ab eodem Magistro Generali Prussię pro evehendo (5) suo ordine obtinuit, ut in posterũ Successores illius Magistri Livoniæ; ex gremio ejusdem Ordinis eligerentur ab Ordine Theutonico seu à Præpositis ejusdem Ord: qui erant in Livonia sine dependentia à Magistro Generali Prussię, (prout patet ex Diplomate ipsius Alberti Marchionis Brandenburgici ejusdem Ordinis Generalis Magistri dato Plettenbergio tenoris sequẽtis (6) Nos & Ordinis Præpositi Nostro & successorũ Theutonici in Livonia Ordinis nomine, in emolumentũ, commodum, & incrementum Ordinis &c. Omnia Ordinis privilegia, jura, Regalia, leges, statuta & consuetudines, eodem modo ut retroactis temporibus ad hunc usq; diem in Ordinis territorio viguerunt & adhuc vigent condiximus & firmavimus. & infra. Vigore harũ literarum decernimus & stabilimus, ut nostri Ordinis in Livonia Præpositi, eorumq; Posterũ liberam facultatem & plenam potestatem, Ordinis Magistri, pro consuetudine Ordinis, sine nostra successorumq; contradictione & impedimento, post obitum

(3) vid: Instrumentũ publi: Declarat: & sponsonis suprem: Consil: Curl:

(4) vid: scrip: Anonym: pag. 5.

(5) vid: script: Anonym: pag: 4.

(6) Ita fatetur Nobilis Curonus fol. 69. n. 20.

obitum ordinis Magistri propria autoritate ex gremio Ordinis alium eligendi & constituendi habeant, & eodem jure quo retroactis temporibus ratione Electionis gavisi sunt & adhuc gaudent in perpetuū utantur & fruuntur) statim post mortē ejusdem Plettenbergij A. D. 1535. subsecutam capit sibi Ordo Equestris Theutonicus suos eligere Magistros in Livonia, & primus Ordinis ejusdem Magister Livonia à suo Equestri Ordine Theutonico in Livonia electus est Hermannus de Bruggeneij A. eodem 1535. sed non à Nobilitate seculari & vixit ad A. 1549. (6*)

Post illius mortē similiter ab eodem Ordine Equestri Theutonico non vero à Nobilitate seculari eligebātur successores Magistri quod totū tempus etsi brevissimū (quo Archiepiscopus Rigen: à Furstenbergio in Arce Kokenhausiana incarceratus, & à Sigismundo Augusto Rege liberatus, brevi autē post ipse Furstenbergius à Moschis in captivitatem ductus ibiq; miserrimē mortuus) erat tamen litigiosissimum, in quietissimum, contradictionibus plenum, ab intra & ab extra infelicissimum & consistebat in annis duodecem: Numerando à morte præfati Hermanni de Bruggeneij primi in Livonia ab Ordine Equestri Theutonico electi Magistri, hoc est ab A. 1549. usq; ad A. 1561. seu ad Pacta subjectionis quando tota Livonia cum suis Dominis scilicet cum Archiepiscopo Rigensi (8) & Magistro Ordinis Equestris Theutonici subiecit se Sigismundo Augusto Regi Poloniae & Reipublicæ, non cum oblato Feudo uti asserit Anonymi scriptum, quod non habebat sed cum Magnis supplicationibus (9) ut totam illam Provinciam defenderet, & ab ultimo exterminio inimicorum liberaret, & illis Iura & Privilegia conservaret, & confirmaret: quæ etiam circa Pacta subjectionis toti Livonia confirmavit, & plura auxit, dum commiseratione afflictissimæ Provincie (10) ductus, in Protectionem suam omnes suscepit.

Puncta illorum Privilegiorum sunt viginti septem (11) inter quæ puncta Nullum est Privilegium, nulla est Mentio de Electione Magistri, Multominus de Electione Ducis Curlandie. Iam enim Magister Ordinis Equestris Theutonici Gothardus Ketlerus corā Nicolao Radzivilio cum quo priore Anno transegerat Ordinem ritu solenni deposuerat, traditâ Cruce, Sigillo, Literis ac Diplomati-
bus omnibus, quæ Ordo Livonicus à Summo Pontifice & Cesare acceperat, Claves præterea Arcis Rigensis ac portæ Civitatis in Radzivilij (12) manus consignaverat, & commendatoris Officium, Ius cudendæ Monetæ vectigalia piscium atq; alia Iura Regi cesserat; Ducis etiam titulum à Rege Sigismundo Augusto sibi appromissum tantum (13) circa Pacta subjectionis habebat, sed non de-

S 2

termi-

73
Hermannus Successor illius, erat primus electus Magister ab Ordine Equest: Theutonico in Livonia Anno D. 1535. Hermannus mortuus est A. D. 1549.

Archiepiscopus Rigen: incarceratus à Furstenbergio, idē à Sigismundo Rege liberatus est. Furstenbergius à Moschis in captivitatem ductus ibique mortuus. Totum tempus à morte Hermanni usque ad Pacta subjectionis consistebat in Annis Duodecem. Eratq; hoc tempus litigiosum & contradictionibus plenum ac infelicissimum. Tota Livonia cum suis Dominis hoc est cum Archiepiscopo Rigensi & Magistro Ord: Equest: Theut subiecit se Regi Anno 1561. Venitq; non cum oblato Feudo quod non habebat, sed cū supplicationib; ut illam Provinciam in suam acceperet protectionem & ab exterminio ultimo liberaret. Rex Privilegia approbat & auget: In approbatis viginti septem Punctis Privilegiorum nulla est mentio de Electione Magistri aut Ducis. Gothardus Ketlerus solenni ritu deponit ordinem Ord: Equest: Theut: Ketlerus habuit titulum Ducis solum appromissum sed nō determinatē qualem & quando.

(6*) Vid: Theat: Livon: pag: 5.

(7) Boeclerus de acquisito & amisso Imperij Romani: germ: in Livoniam Iure.

(8) Approbatio Privileg: circa Pacta Subjectionis An. 1561. ad initium

(9) Pacta subjectionis ad initium.

(10) Instrum: Pactorum subjectionis ad initium.

(11) Confirm: Privilegiorum Circa Pacta subjectionis 1561.

(12) Boeclerus de acqu: & am: Imper: Rom: Germanici in Livoniam Iure pag: 64.

(13) Pacta subjectionis §. VII.

Infensatio & Tituli
insigniumq; & hono-
rum solemnem attri-
butio dilata est ad
reditum Regis ex
Polonia.

Nobilitas Curlandiae
nulla fecit Pacta, nul-
los Tractatus cum
Rege Sigismundo,
distinctim à Livonia.

Nobilitas Curlandiae
& Semigalliae non est
in Pactis distinctim
nominata.

Nobilitas, manent
uri subditi ad temp⁹
Ducis Curlandiae hoc
est ad casum defect⁹
Masculinae Proles mo-
derna Celsissimi Du-
cis.

Nobilitas Curlandiae
nihil Magis exoptat
quàm ut liberentur
à Feudo.

Instrumentum publi-
cum Declarationis
& obligationis su-
premorum Consilia-
riorum & Nobilitatis
Curlandiae, in scripto-
rum de non prae-
tendenda infensatio-
ne novi Principis.

Acceptatio Ordina-
tionis futuri Regimi-
nis.

Cum summa satisfac-
tione, quod Ducat⁹
non debeat amplius
infensari.

Solus Rex Poloniae
debet munus obire
Ducis Curlandiae, si-
ne ulla immutatione
moderni Statutis.

Cogitare de nova In-
fensatione Curlan-
diae est Nobilitati
Curlandiae & Semi-
galliae injuriosum,
Regi verò Poloniae
& Reipubl: injurio-
sissimum.

terminatè, qualem & quando & quamvis Tractum Semigalliae & Curlandiae Rex illi exdivisisset, haec tamè omnia hoc est tã ipsã infeudationem quàm tituli insignium & honorum solennem attributionem ad suum reditum (14) ex Polonia differenda esse duxit. Vnde non statim vocatus & publicatus est Dux Curlandiae nisi post longum tempus, idq; ex Consensu & Consilio Senatorum Regni & Magni Ducatus Lithvaniae non ex beneplacito aut Electione Nobilitatis Curlandiae.

Nobilitas etiam Curlandiae, quae erat Pars Livoniae, nulla fecerat Pacta cum Rege Sigismundo seorsivè à Livonia, adeò ut ne quidem titulo alicujus honoris aut respectus sit distinctim Nobilitas Curlandiae & Semigalliae nominata vel commemorata in Pactis & Privilegijs. 15.

Ac proinde in omni obedientia tanquam subditi ad tempus Ducis Curlandiae permanent; sed in casum defectus Masculinae proles moderni Celsissimi Ducis, nihil magis exoptant, quàm ut à Iugo Feudi liberentur, & Libertati ac Iuribus restituantur quibus gaudet Nobilitas totius Reipublicae, prout toti Livoniae circa Pacta subiectionis appromissa erant, & prout id ipsũ, patet ex publico instrumento, cujus titulus tenoris est talis: Declaratio Sponsio (16) & obligatio Supremorum Consiliariorum, Mareschalci & Deputatorum ex omnibus Districtibus Ducatus Curlandiae & Semigalliae, suo ac totius Nobilitatis Omniumq; Statuum hujus Provinciae ac successorum suorum Nomine, sub Fide, honore & conscientia sub nexu juramenti in Formula Regiminis expressi tum sub poenis criminis laesae Majestatis & perduellionis perpetuò & irrevocabiliter facta, Mittaviae die 26. Septembris An: D: 1727.

Item Patet ex Acceptatione Ordinationis futuri Regiminis, quam non solum praefati supremi Consiliarii & Deputati, Nobilitas cum suo Mareschalco acceptarunt, & proprijs cum appositione Sigillorum Manibus subscripserunt, sed etiam de promovenda eiusdem Ordinationis in futuris Comitibus Generalibus Confirmatione humillimè ac instantissimè implorarunt (17) cum summa Animi sui quiete & satisfactione quod per hanc ordinationem Cautum sit inter alia, ut in casum defectus Masculinae proles moderni Celsissimi Ducis amplius infensari non debeant, sed ipse Rex uti Dux Livoniae ac per consequens & Curlandiae munus Ducis sine ulla immutatione praesentis Statutis obire debeat (18.)

Vnde cogitare de nova infeudatione Ducatus Curlandiae & Semigalliae, esset Iuribus Nobilitatis ejusdem Ducatus injuriosum, Serenissimo verò Regi Poloniae AVGVSTO III. feliciter regnanti ac toti Regno injuriosissimum, periculossimum & perniciosissimum.

Plura patebunt ex Sequentibus.

(14) Pacta subiectionis §. VII.

(15) Legantur Pacta subiectionis per totum.

(16) Acta Commissionis Mittaviae. 1727.

(17) Vid: Subscriptio Ordinationis futuri Regiminis circa finem.

(18) Ordinatio futuri Regiminis.

I. Primi qui in Livonia dominabantur fuerunt Episcopi à Romano Pontifice constituti, inter quos Primus Meinhardus Anno 1170. Secundus Bartholdus Anno 1190. Tertius Albertus Primus Anno 1196. (a)

II. Albertus iste constituit Ordinem militiae Christi vulgo Ensisferorum dictum, cum approbatione Papae Innocentij III. Primus Ordinis Magister erat Vinno, alter Volquinus (b) qui suberant Episcopo. (c)

III. Eundem Livoniae Episcopum Albertum Henricus Imperator (d) Principem Romani Imperij creat, potestatem dat cudendae monetae, cujus diploma extat in archivo Regni. Hic Civitatem Rigensem, à Bartholdo Antecessore suo caeptam continuavit.

IV. Siquidem Ordo Militiae Christi sive Ensisferorum debilior erat, quam ut hostilitati Barbarorum sufficere posset (nam ab ijs caesi fuerant Magister Ordinis cum quinquaginta fratribus, & Rigensis Episcopus Bartholdus) (e) idcirco agentibus Episcopis Livoniae Gregorius IX. Papa, Ordinem Militiae Christi vulgo Ensisferorum conjunxit cum Ordine Theutonico, ita ut Magister Livoniae subderetur Magistro Ordinis Theutonici, ab eoq; constitueretur. Econverso Episcopi Prussiae (f) cum Episcopis Livoniae, subessent Episcopo Rigensi tanquam suo Archiepiscopo. Albertus Secundus Episcopus Rigensis, factus est Archiepiscopus primus.

V. Vigore Bullae Ejusdem Gregorij IX. Gvilhelmus Sedis Apostolicae Legatus, terminos Rigensis Ecclesiae profert ultra Dunam ad Vendam (g) Curoniensem & Semigallensem Episcopatum limitat.

VI. Innocentius IV. Gregorij Successor Anno Pontificatus octavo confirmat ordinationem Cardinalium, quae Semigallico Episcopatu suppresso, Semigallia ad Episcopatum Rigensem adjungitur, duabus Bonorum ejus partibus Episcopo, tertia Magistro Ordinis assignata, Episcopoq; Curoniae tertia pars Curoniae datur, duabus Magistro relictis. (b)

VII. Ex his evincitur non posse subsistere, quod Author Anonymus pag. 4. asserit *Albertum Episcopum Rigensem non potuisse digerere sententiam Pontificis, quae magis Magistro,*

(a) Theatrid. Livon: landiae pag. 2.3.

(b) Theatrid: Livon:

(c) Archiv: Regni sub Titulo Literae Ducatus Livoniae.

(d) Theatrid: Liv: Archiv: Regni sub eodem tit. Anon: p: 3.

(e) Archivum Regni sub titulo Literae Ducatus Livoniae.

(f) Archivum Regni ibidem.

(g) Archivum Regni tit: ut suprâ.

(b) Archivum Regni tit: eodem.

Albertus I. hujus nominis Episcopus, Ordine Ensisferorum instituit cum approbatione Sacrae Sedis Apostolicae.

Primus Magister Ensisferorum Vinno.

Episcopus Livoniae sive Rigensis creatur Princeps S. R. Imperij cum jure cudendae Monetae.

Debilis Ordinis Ensisfer.

Magister Ensisferorum cum Fratribus occiditur.

Magister Militiae Christi seu Ensisferorum jungitur Ordini Theut.

Magister Livoniae subditur Magistro Ordinis Theutonici in Prussia, & ab eo constituitur.

Episcopi Prussiae subsunt Archiepiscopo Rigensi. Primus Archiepiscopus Rigensis Albertus II. ejusdem nominis.

Gvilhelmus Legatus Sedis Apostolicae terminos Rigensis Ecclesiae dilatat.

Innocentius IV. confirmat Ordinationem Cardinalium. Semigallicus Episcopatus suppressitur.

Semigallia ad Episcopatum Rigensem adjungitur.

Duae partes Bonorum Semigalliae ad Episcopatum Rigensem adjunguntur, tertia Magistro assignatur.

Curoniae seu Curlandiae tertia pars Episcopo Curoniae datur, duae vero Magistro Ordinis assignantur.

Respondetur ad ea quæ de Alberto Episcopo & de divisione bonorum pro Magistro Ordinis scribit Author Anonymus.

Nicolaus Rigenfis Episcopus medietatē Partis Semigallie sibi à Pontifice attributæ Capitulo Rigenfi donat Anno 1251.

Innocentius IV. Romanus Pontifex hanc donationē confirmat Anno 1252.

Albertus Episcopus cū Capitulo suo partē aliquam ubi Doblen comprehendebatur Ord. Theut. sponte cessit Anno 1254:

Ordo Theutonicus sit sub potestate Archiepiscopi & Episcoporum.

Archiepiscopus & Episcopi à Capitulis suis eligebantur & à summis Pontificibus Confirmabantur.

Magister Provincialis Equestris Ordinis Theut. in Livonia eligebatur à Generali Magistro cū magno Capitulo in Prussia & dabatur ad Livoniam.

Equestris Ordo Theut. in Livonia non habebat facultatē eligendi sibi Magistrū, multominus Nobilitas feudataria & subdita Ordini Equestri Theutonico.

Hæc duo Equestris Ordo Theutonicus & nobilitas sunt diversa.

Equestris Ordinis Theutonici hi erant, qui se obstrinxerunt votis Religiosorum.

Nobiles sæculares erant Vasalli Ordinis Theutonici & ex gratia ejusdem aliquas terræ portiones habebant.

gistro, quam sibi favebat, ordinando, ut tertia pars jam occupatæ terræ in Feudum ab ipso tanquam directo ejus Domino Ordini danda esset, id verò omne quod in posterum Ordo devicturus esset, (Semigalliam & Curlandiam inter nondum occupata reputans) Ordini adjudicando. Nam ex dictis N. V. & VI. plane contrarium patet. Insuper Nicolaus Rigenfis Episcopus medietatem partis à Semigallia sibi à Summo Pontifice attributa Capitulo Rigensi, Anno Millesimo Ducentesimo Quinquagesimo Secundo confirmat, imo ipse Albertus Episcopus, cum Capitulo suo partem aliquam qua & Doblen comprehendebatur Ordini Theutonico sponte cessit, Anno Millesimo Ducentesimo Quinquagesimo Quarto. (i)

VIII. Eodem Anno Millesimo Ducentesimo Quinquagesimo Quarto. Albertus Archiepiscopus Rigenfis, & Henricus Curonienfis Episcopus, faciunt concordiam cum Ordine militum Theutonicorum in Livonia ita ut Ordo sit sub potestate Archiepiscopi & Episcoporum. (k)

IX. Ultra tria sæcula Archiepiscopus, & Episcopi à suis Capitulis eligebantur, & à Summo Pontifice Romano confirmabantur, Magister vero Provincialis Equestris Ordinis Theutonici in Livonia, à Supremo Magistro Ordinis Theutonici ex Consilio Capitularium suorum in Prussia, (prout ipse Anonymus pag. 5. testatur) designabatur, neque Equestri Ordini Theutonico totius Livoniæ, multominus Sæculari Nobilitati, quæ erat Feudataria & subdita ejusdem Ordinis Equestris Theutonici, fas erat eligere sibi Magistrum.

X. Observandum quoque hinc occurrit quòd hæc duo, Ordo Equestris Theutonicus & Nobilitas Livoniæ, sive Curlandiæ & Semigalliæ usque ad tempora subjectionis, Regi Poloniæ factæ (quo Ordo Equestris Theutonicus Livoniæ defecit) distincta fuerint.

XI. Ordinis Equestris Theutonici hi erant, qui ex progenie Nobili nati erant, sed non nisi prævia probatione in Novitiatu, ac dein votis castitatis obedientiæ &c. nuncupatis in Ordinem Equestrem cooptabantur & erant veri Religiosi.

XII. Nobilitas erant quidem Origine viri Nobiles, Ordini autem Equestri per vota non incorporati, sed in Ordinis ditione ex gratia ejusdem Ordinis intuitu servitiorum fidelium præstitorum & ultra præstandorum, aliquas terræ

(i) Archiv. Regni.

(k) Atchiv. Regni.

terræ portiones Jure Feudi, tanquā vassalli possidebant, & ad posteros suos masculini, aliquādo ex speciali Privilegio Fæminei sexûs eodem Jure Feudi transmittabant.

XIII. Talis etiam Nobilitas Feudataria & uxorata erat in Territorijs Archiepiscopi, & Episcoporum, in cujus favore extat Diploma Sylvestri Archiepiscopi Rigenfis. (l)

Nobilitas feudataria erat etiā in Territorijs Archiepiscopi & Episcoporum.

XIV. Ejusmodi Nobiles licet verè nobiles, nunquam habuerunt Jus eligendi suos Dominos, scilicet Episcopos & Magistros Equestris Ordinis Theutonici etiam post tempus Plettenbergij qui mortuus est Anno 1535.

Nobiles sæculares nunquā habuerunt jus eligendi suos Dominos ut pote Episcopos & Magistros Equestris Ord. Theut.

XV. Nam quod Anonymus scribit pag. 5. quod *Hermannus cognomine Balk, Magister Provincialis in Livonia, omnesq; eius Successores, à Generalibus Magistris & Capitulo magno in Prussia eligebantur, usq; dum Waltherus à Plettenberg rationem evehendi Ordinis iniit, & suū atq; Ordinis nomine, cum Magistro Generali & Theutonica sodalitate pactus est, ut persolutā magnā pecuniæ summā, ab eius potestate & imperio, liber deinceps exēptusq; esset; & quæsitā sic Provincie libertate, Ordo Equestris suos sibi eligere cepit Magistros independentē à Supremo Ordinis Equestris Theutonici Magistro in Prussia, id intelligendum est non de Nobilitate sæculari, tunc Feudataria Ordinis vel Episcoporum, sed de Equestri ordine Theutonico uti constat ex diplomate Alberti Marchionis Brandenburgici Magistri Generalis in Prussia in quo expressè positum, quod Præpositi ordinis debeant unum de medio sui eligere Magistrum Ordinis Equestris Theutonici de quo supra ad initium (m)*

Plettenbergius Magister Provincialis ordinis Theut. in Livonia, ut eveheret suum Ordinē procuravit libertatem Ordini Theutonico in Livonia, ut sibi eligerent Magistros Equestris Ordinis Theutonici Livonia.

XVI. Distinctionem istam ipsa Pacta Subjectionis ab initio innuunt, quando in iisdem distinctim Ordo Equestris Theutonicus & distinctim Nobilitas nominatur.

XVII. Hac distinctione observatā infertur: imo, quod Nobilitas Sæcularis totius Livoniæ nunquā habuit potestatem eligendi sibi Dominos suos, scilicet Magistros Equestris Ordinis Theutonici, sive alio quocunq; titulo nuncupatos, multominus Curlandiæ & Semigalliæ Nobilitas, quæ erat particula Livoniæ, hanc potestatem habere potuit; ac per consequens non potest dici, quod cum hoc jure eligendi sibi Ducem venerit in Protectionem Regis Poloniæ.

Nobilitas Sæcularis totius Livoniæ nunquā habuit jus eligendi Magistrū Ordinis Equestris Theutonici multominus Nobilitas Curlandiæ & Semigalliæ utpote Pars Livoniæ illud habuit, consequenter cū tali jure eligendi non venit ad Poloniā.

XVIII. Infertur 2do. Ordinē Equestrē Theutonicum totius Livoniæ, non autē solius Curlandiæ (de quo, uti aliquo distincto, nunquā in Pactis mentio fuit, sed uti pars & quidē parva, cōprehendebatur in toto) habuisse quidē Jus eligendi Magistrum sine successore, sed non Ducē cū successionē lineæ Masculinæ, imo dū Magister Ordinis Theutonici in Livonia, cū toto suo Ordine statū mutavit (prout aperte verba Factorū indicant) (mm) id est ex Religioso, & cæ-

Ordo Equestris Theutonicus erat totius Livoniæ, non vero distinctim Curlandiæ & Semigalliæ.

(l) Theatrid: Livon: pag. 3. in antiquis privilegijs Livoniæ.

(m) Patetur Nobilis Curon fol. 69. N. 20.

(mm) Pacta subjectionis N. seu §. 7.

Totus Ordo Equestris Theutonicus Livoniæ habuit jus eligendi Magistrum sine successore post Plettenbergium qui mortuus est A. D. 1535.

Anonymus ambiguit hæc vocabula fuisse Equestris Ordo. Nunquam fuit specialis Ordo Theutonicus Semigalliæ sive Curlandiæ sed unus Ordo Theutonicus in Livonia.

Totus quantus erat Ordo Theut. in Livonia, etiam post mutationem Status id est abjecto ordine subiecit se Regi Poloniæ.

Promisit Rex Ducalem Titulum sed non expressit cuius Ducatus.

Promisit Rex explorare voluntatem Senatorum Regni quoræ Livoniæ partem habere & tenere debeant.

Licet ipsa Inféudatio seu promissionis executio differtur.

Tota Livonia se subiecit Regi.

Necdum constabat quoræ partis Livoniæ Gothardus deberet esse Dux.

Potuit Rex ex consilio Senatorum suorum (non verò Nobilitatis Curlandiæ) aliam partem assignare Livoniæ pro

& cælibe factus Sæcularis, & uxoratus, eo ipso abolito suo ordine, cessavit etiam Jus eligendi Magistrum Ordinis; non entis enim nullæ sunt affectiones.

XIX. Bene advertendum, quod Author *Anonymus* dum *Ordinem Equestrem Curlandiæ & Semigalliæ* nominat, ambiguit hæc vocabula sumit. Nam uti jam supra insinuat, nunquam fuit specialis Ordo Semigalliæ & Curlandiæ sed unus Ordo Religiosus Equestris Theutonicus in tota Livonia, qui totus quantus erat, cum Archiepiscopo Rigenfi, & Capitulo ejus, Regi Poloniæ, tanquam naturali ac Hæreditario Domino, Regi & Duci supremo, ab hinc immediatè toto suo statu mutato, ac per cōsequēs eo ipso jure cessante eligendi sibi aliū, sive Magistrū, sive alio quocunq; vocabulo appellandū Dominū præter Regem Poloniæ se subiecit.

XX. Verba Pactorum §. 7. & 8. bene observanda sunt & quidem §. 7mo. *Illustri Domino Magistro Livoniæ cum ad Equestris Ordinis Consilium & Nostram approbationem (n) Statum mutaverit &c. Ducalem titulū ad instar Domini Ducis in Prussia cum omni Dignitate, Insignibus, & Privilegijs Ducalibus tribuemus, ita ut Vasallus Noster Feudatariusq; Princeps sit, quemadmodum ex nunc Illustritatem ejus pro Vasallo Nostro Principe suscepimus, habebimus, atq; habemus.*

§. 8vo. *Ac quo vicissim Illustritas Ejus certa sit, quàm primum voluntatem Regni Nostri Senatorum exploraverimus, aut illi cum Senatu Nostri Magni Ducatus Lithvaniæ super ea re convenerint, quoræ Livoniæ Partem à nobis & Successoribus Nostris in Feudum habere, tenereq; debeat Illustritas sua, cum posteris suis ex linea masculina descendentibus, has Arces subsequentes, Districtus atq; Præsidatus cum Iure suæ Illustritati concessimus in Feudum, atq; concedimus, non obstante licet ipsa inféudatio, tituliq; Insignium, & honorum solennis attributio, nunc concedi nequeat, quæ omnia ad Nostrum ex Polonia reditum differenda esse duximus, Possessionem illorum omnium Illustritati suæ assignavimus, contulimus, atq; conferimus: primum totum illum tractum Curlandiæ & Semigalliæ, incipiendo à falso Mari, sursum sequendo Fluvium Hilgæ.*

XXI. Patet ex his 1° totam Livoniam in qua includebatur Curlandia & Semigallia, immediatè se subdidisse Regi Sigismundo Augusto Primo, & Reipublicæ, nam necdum constabat, vel ipsi Regi, quoræ Partis in Livonia Gothardus futurus esset Dux. Hoc non relictum determinationi, & Electioni Nobilitatis Curlandiæ & Semigalliæ, sed Rex sibi & Senatoribus Regni, Magniq; Ducatus Lithvaniæ reservavit: Potuisset utiq; Rex Vigore Pactorum

ex

ex Consilio Senatorum suorum (non verò Nobilium Curlandiae) aliam quamcunq; Partem Livoniae Gothardo in Feudum dare: quòd verò Rex exploratâ sententiâ Senatorum, Curlandiam & Semigalliam Gothardo Ketlero in Feudum dederit: non est id factum in gratiam Nobilitatis Curlandiae. Quæ enim gratia hæc esset alterius minoris Domini Dominio immediatè subjici? utiq; potius gratia est, si quis à jurisdictione minoris exemptus, soli Supremo Dominio immediatè subest; sed in gratiam Gothardi Ketleri ut remotior ab hoste, quietius vivere posset, Nam Curlandia & Semigallia, cis Dunam & prope Prussiam sitæ, non ita hostilibus incursionibus obnoxie erant.

XXII. Patet 2do libellum Anonymi nullo niti fundamento in suis argumentis. imò amphibologiâ laborare, dum ita vult concludere: Ketlerus in Comitij Valkenæ electus est communi Ordinis Equestris suffragio in Magistrum Ordinis (o) ergo Ordo Equestris Curlandiae & Semigalliae cum suo Electo, & Jure eligendi in protectionem Regis Poloniae venit. Nam imò in priore parte argumenti *Ly* Ordo Equestris sumitur pro toto Ordine Theutonico in Livonia, in Consequenti verò *Ly* Ordo Equestris sumitur pro Nobilitate sæculari subjecta & Feudataria eidem Ordini Equestri Theutonico, quæ nunquam habuit suffragium in electione Magistri Ordinis Equestris Theutonici ut pote Ecclesiasticis: eidemq; Nobilitati Sæculari Curlandiae plus Juris tribuit Anonymus quàm olim toti Ordini Theutonico in Livonia competebat, nam antea Ordo Theutonicus Spiritualis in Livonia, potuit quidem à tempore obitus Plettenbergij Equestris Ordinis Theutonici Magistri, qui Anno 1535. mortuus est, non verò Nobilitas Sæcularis sibi eligere Magistros, sed tantum ad vitæ tempora, non verò ut Dominium suum ad postereros transmitteret.

Author autem Anonymus vult exiguae parti Nobilitatis, videlicet Nobilitati sæculari Curlandiae & Semigalliae, longè plus tribuere, ut jam non Magistrum solum ad vitæ tempora, sed etiam Ducem, qui in posteros lineâ masculâ descendentes successionē Dominij perpetuè transmitterent eligere possint.

XXIII. Quod dicit Anonymus pag. 8. venerunt cum *Electo suo* non addendo utrum Magistro vel Duce, est etiam ambiguus modus loquendi; si enim dicitur Equestris Ordo Theutonicus Curlandiae, venit cum Electo suo Magistro, est quidem ex parte, non tamen integrè verum.

U

Nam-

(o) Author Anonymus pag. 8.

79

Feudo, & non tractum Semigalliae & Curlandiae.

Quòd feudum datum est Gothardo Ketlero, id non est factum in gratiam Nobilitatis.

Major est gratia, quando aliquis à minori eximitur & immediatè subest Supremo Dominio.

Sed in gratiam Ketleri datum est Feudum ut quietius vivat.

Ketlerus electus est ab Ordine Equestri Theutonico Valkenæ.

Enucleatur veritas.

Author Anonymus plus vult tribuere Nobilitati Curlandiae quàm toti Ordini Theutonico competebat.

Plettenbergius Magister Provincialis in Livonia mortuus est A.D. 1535.

Nobilitas Curlandiae non venit cum Electo suo ad Regem Sigismundum Augustum, quia ipsum eligendus non habuit, sed cum Domino suo Magistro Theutonico ab Ordine Theutonico electo.

Jus eligendi Magistrum
Ordinis Equestris Theuto-
nici in Livonia indepen-
denter à Magistro generali
Prussie incepit A. D. 1535.

Primus Ordinis Equestris
Theuton: Magister in Li-
vonia Electus est ab Ordine
Equestri Theutonico
Hermannus Bruggeney
independenter à generali
Magistro Theut: in Prussia.
Hermannus Magister Pro-
vincialis Livoniae mortuus
est A. D. 1549.

Rex Augustus appromittit
Ketlero titulum Ducis.
Sed non statim Ducis Cur-
landiæ & Semigalliæ, nam
id reservavit Rex ad deli-
berationem cum Senatori-
bus Regni & M. D. Lit.

Demum Ketlerus post ali-
quod tēpus à mutato Sta-
tu determinatē declarat &
publicatus est Dux Cur-
landiæ & Semigalliæ Anno
Domini 1569.

Minorem partem Semigal-
liæ Magister Ordinis ha-
buit quā Episcopi.
Equestris Ordo Theut: in
Semigallia non potuit eli-
gere Ducem Curlandiæ, &
illi hoc dare quod ipse non
habuit.

Nam habuit quidem Equestris Ordo Theutonicus id est
Personæ Ordinis Equestris Theutonici Religiosæ in Cur-
landia & Semigallia subsistentes, tanquā Pars ordinis
Theutonici totius Livoniæ, à temporibus Plettenbergij
Magistri Provincialis Livoniæ, seupotius ab obitu illius
1535. Jus eligendi Magistrum; sed non soli, verū cum
omnibus Equestris Ordinis Theutonici Religiosis in tota
Livonia manentibus & quidem Magistrum totius Livoniæ
non autem solius Curlandiæ, & Semigalliæ; quòd quidem
Jus eligendi Magistrum in Livonia independenter à Ge-
nerali Magistro in Prussia primo ad Executionē incepit de-
duci à morte (oo) Plattenbergi, quando post obitum illius
Anno Domini 1535. Ordo sibi elegit Magistrum Ordi-
nis Equestris Theutonici nomine Hermannum Brugge-
ney (p) qui vixit per quatuordecem Annos, & mortuus est
A. Dni 1549, undecem annis ante Pacta subjectionis.

XXIV. Si verò dicitur: venerunt cum Electo suo Duce,
id prorsus non subsistit nam ex Pactis subjectionis hic su-
perius N. 20. allegatis apertè constat non ab Equestri Or-
dine Ketlerum electum in Ducem, sed postquā jam
statum mutavit id est ex Religioso factus est sæcularis ex
cælibe conjugatus; Rex Augustus ex speciali gratiā &
consideratione titulum Ducis ipsi tribuere appromisit.
Idq; (q) non statim Ducis Curlandiæ & Semigalliæ, sed
id reservavit ad deliberationem cum Senatoribus Regni
& Magni Ducatûs Lithvaniæ, uti jam supra annotatum,
ac nonnisi tandem Anno 1569. ex communi consensu
Ordinum tam Regni, quā Magni Ducatûs Lithvaniæ
Gothardus Ketlerus Dux in Livonia Curlandiæ & Semi-
galliæ, circa incorporationem ejusdem Ducatûs Curlan-
diæ & Semigalliæ cum Regno Poloniæ determinatē pu-
blicatus est. (r)

XXV. Observandum hic quoq; occurrit, quòd ut supra
N. 6. ex authenticis Instrumentis in Archivo Regni con-
servatis annotatum est, Semigalliæ minorem Partem ad
Ordinem Equestrem Theutonicum spectasse, duæ enim
partes Archiepiscopo Rigenfi & Capitulo ejus attributæ
fuerunt, non potuit igitur etiā ex hac ratione Ordo Equestris
Theutonicus Semigalliæ, Ketlerū in Ducē Sēigalliæ eligere,
ipsiq; dare quod ipse nō habuit: verū Rex Augustus postquā
per subjectionē tā Archiepiscopi cū suo capitulo, quā Magi-
stri cū suo ordine utriusq; Dominiorū plenus immediatus &
Hæ-

(oo) Anonymus pagina 5.

(p) Theatridium Livoniæ paginā: 5.

(q) Pacta subjectionis §. 7. & 8.

(r) Instrumentum Incorporationis Ducatûs Curlandiæ.

Hæreditarius factus fuisset Dominus, ex speciali sua gratia Regia totâ Sem galliâ ubi etiam illæ duæ partes quæ ad Archiepiscopû & Capitulû prius spectaverant Ketlero in Feudû dedit. (s)

81

XXVI. Allegat scriptû Anonymi Sancitû *Comitiorû Volmariensium* A. 1546. de nō eligēdis ab aliquo statu sive supremo Magistratu coadjutoribus; in illis tamē nullû Jus est datû Nobilitati sæculari Livoniæ, eligendi Magistrû Equestris Ordinis Theutonici, imò expressè positû est, ut in Electionibus Archiepiscopi, Episcoporû, & Magistri Ordinis Equestris Theutonici, antiqua Jura & cōsuetudines observētur, prout patet ex facito præfatorû Comitiorum tenoris sequentis.

Vnanimi Cōsensu & præviâ maturâ deliberatione decretû est; ut in futurû in Electione Archiepiscopi, Episcopi, & Ordinis Magistri, jura & cōsuetudines, quæ olim in cōsuetudine fuerunt, necnō cujusvis Privilegia & immunitates imprimis autē quæ in Bulla Habitus præscripta sūt observari debeāt. (t)

Unde Pūctû de Coadjutoribus nō fuit acceptatû, nemo enim voluit in suis juribus coarctari, & Archiepiscopo Rigēsis licet multa passus, tamē suû Coadjutorē pro libertate & integritate Ecclesiastica manutenuit (tt)

XXVII. Ex his sat mǎifestè patet, quòd prout ab origine Ordinis Theutōici Nobilitas Livoniæ nullû habuit jus eligēdi Magistrum Ordinis Equestris Theutonici, & prout illud non acquisivit per Plettēbergiû Ordinis Theutonici in Livonia Magistrû Provinciale ab Alberto Generali ejusdē Ordinis Magistro in Prussia, ita nec per sancitû Volmariensē illud obtinuit. Albertus enī Generalis Magister clarissimè in suo Diplomate dato præfato Plettenbergio de quo suprà ad initiû Reflexionû; expressit, quòd àtquo more idq; à Præpositis Ordinis Theutonici Livoniæ ex gremio ejusdē Ordinis cōfirmavit. Volmariensē etiā sancitû idē decrevit; ut in Electi onibus Episcoporû, & Magistri Ordinis Equestris Theutonici in Livonia, àtiquæ cōsuetudines quæ olim fuerūt, observentur. Per cōsequēs nemo dubitare potest quòd Nobilitas Livoniæ, cujus est parva pars Curlādia, nūquā habuit jus eligēdi Magistrû Equestris Ordinis Theutonici, multominus Ducē Feudatariû Regis Poloniæ. Ac proinde cum tali jure non venit ad Pacta Subjectionis.

XXVIII. Hinc rectiûs ita infertur Equestris Ordo Theutonicus multominus Nobilitas Curlandiæ, Semigalliæq; tēpore subjectionis dū ipsa Pacta fiebant non habuit, neq; arrogabat sibi jus eligendi Ducē Curlādiæ, nam titulus Ducis vigore eorundē Factorû reservabatur determinationi Regis & Senatorû ejus, quæ nimirû Livoniæ pars in Feudum ipsi concederetur, idq; restrictè tantû ad Lineâ descendantē masculā legitimā. Ergo multominus modò in casum lineæ deficientis hoc Jus sibi arrogare debet. Præsertim cum universâ Respublica jã ante centû quadraginta sex annos per Constitutionē Anni 1589. in favorem Nobilitatis Curlandiæ & Semigalliæ dispositionē fecerit; quòd iste Ducatus Curlandiæ & Semigalliæ in casu defectûs Masculinæ prolis Ketlerianæ debeat ita disponi, prout de tota Livonia dispositû est circa & post Pacta subjectionis, ne videretur hic Ducatus segregari à Juribus & Privilegijs totius Livoniæ 1561. stipulatis, nevé videretur novo jugo Feudalis Principis subjici, cui Feudali subjectioni tantû ad lineam masculam Ketlerianam concediti erant, & non ultrâ.

U2

Et ipsa

(s) Pacta subjectionis §. 8.

(t) Patetur Nobilis Curonus fol. 71. N. 21.

(tt) Videatur in Boeckero Compositio Posvolica versus finem.

Per Comitiæ Volmariensia quæ ab Anonymo allegatur nihil Nobilitati Livoniæ tribuitur, sed tantû Antiqua Jura & cōsuetudines in electionibus Archiepiscopi Episcoporum & Magistri Ordinis expressè caventur.

Punctum de non adsciscēdis coadjutoribus nō est acceptatum, utpote præjudicium Juribus & libertatibus Ecclesiasticis.

Ex præmissis constat, quòd Nobilitas Curlandiæ & Semigalliæ nunquam habuit Jus eligendi Magistrum, multominus Ducem Feudatarium Regi Poloniæ.

Totus Equestris Ordo Theutonû Livoniæ, dū Pacta fiebāt non arrogabat sibi Jus eligendi Ducem Curlandiæ, Nam Ducis titulus reservabatur determinationi ulteriori Regis & Senatorû Regis.

Multominus Nobilitas Curlandiæ sibi hoc Jus Electionis Ducis prætereendere potest in casu defectûs Prolis Ketlerianæ.

Constitutio Anni 1589 in favorem Nobilitatis Curlandiæ facta est.

Nobilitas Curlandiæ in casum deficientis lineæ Ketlerianæ Regi Poloniæ & Reipublicæ tanquam suis immediatis & Hæreditarijs Dominis subjectionem juxta Formulam Regiminis juraverunt & jurant.

Ketlerus non successit in locum Magistri.

Differentia inter Ducem Curlandiæ & inter Magistrum Ordinis Theutonicum.

Tertia pars Curlandiæ ad Episcopatum Curonensem pertinet.

Nobilitas Episcopatus Curonensis seu Districtus Piltinensis nulli subiacet nisi immediatè Regi Poloniæ & Reip.

Regitur per Consiliarios septem juxta seorsivam formulam Regiminis Piltinensis.

Episcopatus Curonensis abusivè vocatus Districtus Piltinensis.

Et ipsa Nobilitas Curlandiæ jam propè annis centū viginti juxta Formulam Regiminis Regibus Poloniæ in casū defectūs lineæ Ketlerianæ tanquā suis proprijs immediatis, naturalibus ac hæreditarijs Dominis subjectionem juravit, ac in hunc diem jurat sine præcustoditione, quod in casu defectūs masculinæ prolis Ketlerianæ debeat alicui alteri Duci novo eligendo, vel constituendo jurare, præterquam soli Regi & Regno Poloniæ. (iii)

Scriptū Anonymi innuit de protestatiōe cōtra præfatam Cōstitutionē A. 1589. & de Testimonio Hieron. Radzieiowski Marechalci Equestris Ordinis. Sed cōtrariū ex eodē testimonio patet quod videlicet Georgi⁹ Vischer Capit: Vindaviensis A. 1645. voluit aliquid proponere de abolēda præfata Cōstitutione sed nihil proposuit. hæc acta sūt A. 1645 videlicet 56. Annis post Constitutionem Anni 1589. (u)

XXIX. Quod Secundo Argumento (uu) *Anonymus* Author asserit *Ducem successisse in locum Magistri*, itidem amphibologicè & improprie dicitur; nam si per Ducem intelligitur Dux Curlandiæ & Semigalliæ, (prout videtur author intelligere) nulla ratione subsistit. Nam Magister erat Superior totius Ordinis & Dominus earum Terrarū, quæ ad eum in Livonia pertinebant, Ketlerus verò Successoresq; ejus vix quartæ circiter partis Livoniæ videlicet per tractum cis Dunam Semigalliæ & Curlandiæ constituti sunt Duces & Domini, non Supremi, sed Feudatarij & Vassalli, cujus Curlandiæ tertia pars ad Episcopum Curonensem pertinet, & sub tempus Pactorum Subjectionis eandem partem seu Episcopatum tenuit Rex Daniæ, seu potius ipsius Frater nomine Magnus, quem Episcopatum A. Dni 1581. Rex Stephanus à Friderico II. Rege Daniæ per bellum & restitutionem Triginta Millium Talerorum recuperavit, & immediatè Regibus Poloniæ & Reipublicæ incorporavit cum Pacto ut Nobilitas *nulli subiaceat* (uuu) *nisi immediato Regi Poloniæ & Reipublicæ* prout defacto hac libertate & immunitate gaudet, & nemini subiacet Nisi Regi & Reipublicæ, regiturq; per Consiliarios, quos septem habet, juxta seorsivam Formulam Regiminis Piltinensis Anni Millesimi Septingentesimi Decimi Septimi præscriptam, & ad neminem appellat, nisi ad Regem, ad Judicia Relationum Regiarum propriarum in Mense Martio & Octobri judicari solitarum. Notandum quod iste Episcopatus Curonensis abusivè vocatur Districtus Piltinensis, non enim sub nomine Districtus Piltinensis, sed sub nomine Episcopatus Curonensis de ipso Pacta sunt conclusa cum Rege Daniæ, uti ex Instrumento Pactorum videre licet. Si verò per Ducem intelligitur Rex Poloniæ

(iii) Videatur forma Iuramenti in Formula Regiminis Anno 1617.

(u) Facetur Nobilis Curon. pag. 82. N. 32.

(uu) Author Anonymus pag: 9.

(uuu) Originalis transactio seu Pacta inter Reges Daniæ & Poloniæ.

loniæ, id sanè verum est, nam Rex Poloniæ in omnia Dominia Magistri & Ordinis Livoniæ (ipsis se ac omnia Insignia Ordinis deditibus, ac subjicientibus) cum suprema potestate successit. Ex eoq; tempore Rex Poloniæ cepit se scribere Ducem Livoniæ, sicut antè Russiæ Prussiæ &c. Insuper & Ketlerum Magistrum non tanquam Successorem Livoniæ sed uti Gubernatorem & vicesgerentem suum in Livonia, uti Dux & Hæres Livoniæ constituit, cui post quinq; annos Chodkievicium in eo gubernio Anno Domini Millesimò Quingentesimò Sexagesimò sextò suffecit (w) cui postea successit in gubernium Georgius Cardinalis Radziwił.

XXX. Si proindè Nobiles Curlandiæ, volunt sibi eligere Ducem, curent, ut deficiente masculâ lineâ Ketlerianâ juncti immediatè Ordini Equestri Poloniæ, Lithvaniæ & Livoniæ reliquæ, prærogativam habeant eligendi Regem Poloniæ, qui est Dux Livoniæ, & per consequens etiam Curlandiæ & Semigalliæ &c. in Livonia sitæ.

XXXI. *Exemplum Moldaviæ & Valachiæ frustra adducitur*, nam quidquid fuerit de eorum sive Ducibus, sive Palatinis, plures utiq; sunt alij Ducatus Prussiæ, Russiæ, Masoviæ, imò ipsius Livoniæ Regno incorporati, qui non habent Duces Feudatarios, sed Palatinis, ac aliis Magistratibus à Rege vel datis vel confirmatis contenti vivunt.

Misset hic in suo puncto 4to Author *Anonymus Electiones & Successiones Regum Poloniæ*, sed indebitè, nunquam enim Regnum Poloniæ erat Feudatarium aut à Dominio alieno dependens.

XXXII. Feudum Curlandiæ in gratiam Ketleri, & Successorum ejus datum, non autem in gratiam Nobilitatis, imò verò cum aliqua diminutione prærogativæ Nobilitatis Curlandiæ, ideò quòd sub Feudatario Principe constituta, non possit pari sorte & activitate (quâ alia membra immediata Reipublicæ, imò & ipsi Livones gaudent) etiam ipsa gaudere; certè gratia major est, & Privilegium ab inferiore Jurisdictione eximi, & soli Supremo Domino subijci. E contra pœna potius dicenda, quàm gratia, si quis cõgatur quasi minorennis absq; voce activa (quâ tamen reliqui Livones gaudent in Republica) vivere, quòd utiq; ijs contingit, qui sub Feudo constituti sunt.

XXXIII. Si enim novus Dux Curlandiæ à Rege, & à Republica daretur, vel etiam ab ipsa Nobilitate eligeretur,

Rex Poloniæ successit in omnia Dominia Magistri & Ordinis Livoniæ.

Ketlerus non tanquam successor aut Surrogatus in locum Magistri, sed ut Gubernator & vicesgerens Regis tanquam Ducis sui & Hæredis Livoniæ, constituitur. Chodkievicium in gubernio successit post Ketlerum. Cardinalis Radzivilius in gubernium successit post Chodkievicium.

Nobilitas Curlandiæ ut admittatur ad prærogativas eligendi Reges Poloniæ debet curare ut non sit sub Feudo.

Exemplum de Moldavia & Valachia frustra adducitur.

Electionis Regum Poloniæ & Successionis nulla comparatio.

Feudum in gratiam Ketleri & ejus Successorum est datum, non verò in favorem Nobilitatis. Nobilitas Curlandiæ sub Feudatario Principe non gaudet activitate, quâ gaudent alia membra Reipublicæ.

Major prærogativa est semper eligere Regem Poloniæ, qui est Dux Livoniæ perpetuus, quam semel eligere Ducem Feudatarium & sub Feudo esse.

Quod promissit Rex Equestri Ordini & Nobilitati illud præstitit & abundantius præstitit. Adducuntur prærogativæ Nobilitatis.

Curlandiæ Nobilitas particeps fieri potest prærogativarum Equestris Ordinis in Polonia, quando immediate subjiçetur Regi Poloniæ, & Corpori Reipublicæ unietur.

Respondetur ad objectionem Anonymi de Mutatione Status, nã per incorporationem immediatam Curlandiæ ad Corpus Reipublicæ nulla est mutatio Status, quinimo major attributio prærogativarum libertatis.

Immediata subjectio Statuum Livoniæ & per consequens Curlandiæ manifestius elucet, ex verbis confirmationis Privilegiorum.

retur, cum Jure Successionis Proles Masculinæ, quæ usq; ad finem Mundi durare posset, Curlandi in perpetuum libertate Electionis Regis Poloniæ (quâ tamen Transdunani Livones eorum Confratres, & alia immediata Reipublicæ membra, gaudent,) destituerentur. An non major prærogativa pari cum alijs jure eligendi sibi Regem Poloniæ, qui est Dux Livoniæ, quoties Rex eligitur à tota Republica gaudere, quam semel eligere Ducem Feudatarium, & postea sub ejus ac Successorum ejus Dominio perpetuo gemere.

XXXIV. Quod dicit: *Regem promississe Privilegia Equestris Ordinis Theutonici, & Nobilitatis Livoniæ conservare*, illud etiam præstitit, & abundantius præstitit. An non magna prærogativa, quod paribus Privilegijs, libertate, & activitate in Republica cum alijs Statibus, etiam Senatorij Ordinis gaudere possint, Reges & Duces Magnos Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Livoniæ, &c. eligere, & ipsi eligi; an non magna, an non singularis munificentia Regia erga Nobilitatem quod Bona omnia, quæ Jure Feudi ab Ordine Equestri Theutonico, vel ab Episcopis antea possidebat, in sortem Allodialium, sive Hereditariorum evexit, ita, ut non tantum descendentes sive Masculi, sive Fæminæ, verum etiam Collaterales succedere in ea, ac non requisitò Consensu Regiò, vendere, ac quovis titulo alio ea alièare possint; quod antea Jus Nobilitas non habuerat; Deniq; quidquid prærogativæ habent, Nobiles & Senatores Regni, sive in Polonia, sive in Lithvania etiam ipsa Curlandiæ Nobilitas, ejus particeps fieri potest, quando immediate cum reliquis Provincijs incorporata, Regi suo subjecta manebit.

XXXV. Dicit Anonymus. *Mutatio Status semper est periculosa*: id quidem verum est. Negatur autem quod si Curlandiæ Incorporatio immediata Reipublicæ ad executionem deducatur, ipsa Status mutet, quin potius revertitur in eum liberum Status, in quo cum reliquis Livoniæ Statibus fuit tempore subjectionis. Nam tota Livonia (cujus utiq; Pars Curlandia & Semigallia est) immediate in commune conjunctim se Regi subjecit. Et tantum hic Status tantisper respectu Curlandiæ & Semigalliæ in favorem Ketleri, & Successorum ejus impeditus postea fuit, quando Ipsi in hac Parte Livoniæ, quæ remotior ab hoste fuit, Feudum assignatum est.

Hæc immediata subjectio omnium Statuum Livoniæ, ac per consequens Curlandiæ & Semigalliæ manifestius adhuc elucet ex verbis Confirmationis Privilegiorum Livoniæ à Sigismundo Augusto Rege circa Pacta Subje-

ctio.

ctionis subscriptæ tenoris sequentis. *Illustrissimus ac Reverendissimus Dominus Gvilhelmus Archiepiscopus Rigen- sis, &c. ac Illustrissimus Dominus Gothardus Ketlerus E- questris Ordinis Theutonicæ in Livonia Magister, Statusq; & Ordines Livoniarum universi, & Civitatum Nuntij, dum & omnia domestica præsidia sua convulsa & se ab ali- orum præsijs destitutos animadverterent, magnam autem spem in Nostro Ditionumq; Nostrarum auxilio deponerent, maturâ deliberatione habitâ, publicôq; & concordi omnium consensu, se Provinciamq; suam in fidem & potestatem No- stram tradiderunt, ac in perpetuum Ditionibus Dominijq; No- stris ad instar Terrarum Prussie adjunxerunt & incorporârunt.*

85

Ad instar Terrarū Prussie.

Terræ hæ Prussie non aliæ sunt & vocantur nisi Pa- latinatus Culmenfis, Mariæburgensis, Pomeraniæ, & E- piscopatus Varmienfis, qui Episcopus Varmienfis, uti Primus in ordine istorum Palatinatum vocatur, & est Præses Terrarum Prussie.

Terræ Prussie nō aliæ sūt, nisi Palatinatus Culmēfis, Mariæburgensis, Pomeraniæ & Episcopatus Varmienfis.

Episcopus Varmienfis est Præses Terrarum Prussie.

Sicut igitur hæ Terræ seu Palatinatus Prussie imme- diatè incorporati fuerunt Ditionibus Regni, ad eum mo- dum etiam universi Status Livoniarum (nullò exceptō) se incorporârunt, & inviscerârunt.

XXXVI. Dicit Anonymus: *Cum Dux Gvilhelmus Du- catu excidisset, Ordo Equestris Principem Iacobum ejusdem Gvilhelmi Filium Sacre Regiæ Majestati præsentavit, & per preces supplicationesq; suas, sollicitè interpositas obtinuit, ut ad eum Ducatus Curlandie devolveretur.*

Negatur quòd Nobilitas præsentaverit Jacobum ad Ducatum Cur- landiæ, sed tantum supplicavit, uti decebat subditos, ut Jacobus Gvilhelmi Filius succederet in Feudum Patris. Quid ex Jure sequitur? Certè quod non Jus aliquod eligendi Ducem Curlandie. Utiq; Fridericus Dux Cur- landiæ Patruus Jacobi, & præterea Rex Daniæ, Rex Sveciæ, Elector Brandenburgicus, & Proceres Regni pro Jacobo intercesserunt, ne ob culpam Patris alienaretur à Feudo, non tamen exinde alicui illorum Jus eligendi Ducem Curlandie competit.

Negatur quod Nobilitas præsentavit Jacobum ad Ducatum Curlandie.

Interpositiones Regum & Principum pro Jacobo ne ob culpam Patris aliena- retur à Feudo.

XXXVII. Dicit Anonymus: *Per preces & interpositi- onem pro Principe Iacobo Friderici Ducis, ac Nobilitatis interpositas, à Serenissimo Rege Vladislao, Annò Millesimò Sexcentesimo Trigesimò Septimò susceptum esse in fundamen- to Pactorum Subjectionis, ut ad illum Ducatus devolveretur;* Sed hoc non potest, nec debet eò trahi, ac si in funda- mento Pactorum, sive Duci sive Nobilitati Jus aliquod Electionis adstrui posset, sed potius ideò in fundamen- to Pactorum preces admittæ dicuntur, quia in Pactis promissum fuit Feudum Ketlero, & posteris Ejus ex Li-

Anno Domini 1637. in- terpositio pro Principe Ja- cobo multorum fuit non tantum Nobilitatis.

nea Masculina descendantibus. Et quia Princeps Jacobus ex Linea Mascula legitima descendit à Gothardo Ketlero Duce, ideò licet Pater ejus Feudi Jure exciderit; nihilominus ipsi, ut potè innocenti, non intuitu Patris sed intuitu Avi, in fundamento Pactorum, Feudum adjudicatum, five concessum est. Certè si Dux Fridericus, & Nobilitas Curlandiæ pro aliquo alio extra eam Lineam Ketlerianam preces interposuissent, vel acceptatæ non fuissent, vel saltem non in fundamento Pactorum, verum ex mera Regia gratia acceptatæ fuissent.

XXXVIII. Quòd ultra dicitur: *Nobilitas Curlandiæ & Semigalliæ Jure suo habendi Duces se nunquam abdicavit;* Responderetur. Neq; necesse erat ut se abdicaret, aut ut se abdicet; quia nunquam hoc Jus habuit, & præterea Regem Poloniæ habebit semper Ducem Livoniæ, in qua utiq; etiam Curlandia & Semigallia includitur. Si verò Author loquitur de Duce Feudatario negatur, quòd unquam eum habendi, Jus habuerit. Nulla in approbatione Privilegiorum particularis distinctio, nè quidem saltim titulo honoris commemoratio Nobilitatis Curlandiæ & Semigalliæ facta est, nam promiscuè pari Jure cum reliqua Livonia ad Regem & Rempublicam Polonam accessit, immediatè; Nequè ex Electione Ipsorum, sed potius ex gratia Regis & determinatione Senatorum Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ, in favorem Ketleri, Iphis Dux Feudatarius datus est, ut supra satis expressum, neq; hoc Jus sed potius onus dici debet, inferiori Domino subjici. *Vid: dicta N. XXXII. XXXVIII. & XXIV.*

In præmemoratis Pactis Subjectionis §. 7. per expressum his verbis scribitur. *Illustri Domino Magistro Livoniæ Ducalem titulū ad instar Illustris Domini Ducis in Prussia tribuimus, ita, ut Vasallus Noster Feudatariusq; Princeps sit.* Nunquam tamen auditum est Ordinem Equestrem Theutonicū & Nobilitatem Prussiæ Electionem Ducis prætendisse.

De *Feudis* quæ Libellus allegat, hoc ad Nostrum Feudum Curlandiæ non pertinet, nec quadrat; Quodlibet enim Feudum regulatur secundum suum Privilegium & defactò tot sunt exempla, quomodo post decessum aliquarum Familiarum ad directum Dominium redierunt, uti & in Silesia videre licet: Districtus etiā Leoburgensis & Bitoviensis post decessū stirpis Ducum Pomeraniæ Regnante Vladislao IV. redijt ad regnum Poloniæ & ita mansit per multos annos. Ex tenore etiam infeudationis Curlandiæ patet expressè: quòd non fuerit, perpetuum Feudum, sed ad tempus lineæ masculinæ Ketlerianæ. Proindè nullum est dubium, quòd amplius non debeat infeudari, & quòd Nobilitas Livoniæ non debeat cuiquam alteri

Feuda secundum suū Privilegiū observanda. Sunt exempla varia, quòd feuda redierunt ad Dominium directum.

Nobilitas Livoniæ non amplius alicui subijci debet nisi Regi & Reip.

alteri subijci, sed omnino debet integra libertate gaudere cum tota Republica.

87

XL. Libellus volendo deducere quòd omnino debeat esse Dux Curlandiæ in casum defectûs Masculinæ prolis Ketlerianæ constituendus; allegat Formulam Regiminis Paragrapho *Ante Cetera verò &* quidem se fundat in his verbis: *quocunq; Magistratu succedente* intelligere volens de quocunq; Duce Curlandiæ, ac si post defectum Masculinæ prolis Ketlerianæ novus Dux debeat esse & succedere in locum stirpis Ketlerianæ.

Punctum Formulæ Regiminis de quocunq; Magistratu, contrarie sumitur ab Anonymo.

Sed contrarium patet: quòd formula Regiminis non dicit de tali successione Ducis alicujus sed de quocunq; Magistratu ibi succedente hoc est: qualemuncq; Rex cum Republica, Iure supremi & directi Dominij Magistratum constituerit.

Per quemcunq; Magistratum intelligitur Magistratus, qualemuncq; Rex constituerit.

Quòd autem Magistratus Livoniæ debeat esse ad instar Terrarum Prussiæ, jam est demonstratum ex verbis expressis Pactorum subjectionis Anni Millesimi Quingentesimi sexagesimi primi sub Num. XXXV.

Magistratus debet esse ad instar Prussiæ juxta Pacta.

Antequam etiam immediatè præfatum Punctum de *quocunq; Magistratu succedente* appositum fuisset in formula Regiminis, jam præcesserat dispositio Reipublicæ per Constitutionem Millesimi quingentesimi octuagesimi noni, ut videlicet Curlandia & Semigallia eadem æqualitate & Juribus gaudeat, prout reliquæ Livoniæ concessum erat; idq; in fundamento Originalis confirmationis Privilegiorum circa Pacta subjectionis Annò Domini Millesimo quingentesimo sexagesimo primo, Feriâ sextâ post Festum Sanctæ Catharinæ à Sigismundo Augusto Rege datum, prout in primo Puncto ejusdem confirmationis scriptum est, quòd ad instar Terrarum Prussiæ tota Livonia incorporata fuerit Regno Poloniæ, de quo supra.

Ad instar Terrarum Prussiæ tota Livonia incorporata Regno Poloniæ.

Ex quo summam clementiam Regis cuiq; metiri licet, dum Livoniam in suis calamitatibus constitutam omniq; ope destitutam & in extremis periculis vix spirantem supplicantemq; in protectionem suam Jure subjectionis assumptam, ad æquales prærogativas Prussiæ, post excussum Crucigerorum jugum titulo accessionis Regno Poloniæ incorporatæ concessas, admisit, eidēq; æqui paravit.

Summa Clementia Regis, quòd Livoniam in extremis periculis se subicientem tali affectu & spectu suscepit ut Prusiā, quæ post excussum jugum Cruciferorum sponte ad Regem & Regnum accessit.

Et defectò præfata formalia *quocunq; Magistratu succedente* expressè in Formula Regiminis ad hoc sunt posita: ut quisq; sciat quòd in illo Ducatu in defectu masculinæ prolis Ketlerianæ, amplius non debeat esse aliquis Dux constituendus & eligendus, sed solus Rex, qui est Dux totius Livoniæ per quod in fundamento Pactorum factus est magnus respectus, & prærogativa Nobilitati Curlandiæ.

Factus est magnus respectus & prærogativa Nobilitatis Curlandiæ.

X

Non

Non privatim sine illis
de illis sed publicè in Co-
mitijs Generalibus Regni
pro illis actum est.

Nō privatim sine illis de illis sed pro illis publicè in Comi-
tijijs Regni, ut scilicet non ampliùs sit sub Feudo, sed ut
gaudeat eadem libertate & Privilegijs, quibus gaudet reli-
qua Livoniæ Nobilitas cum Nobilitate Regni Poloniæ,
(prout in Pactis Millesimo sexcentesimo sexagesimo pri-
mo toti Nobilitati Livoniæ non excipiendo Curlandiam,
aut Semigalliam cautum erat) & sic in futurum à solo Re-
ge, non à quopiam vocentur subditi, & habeantur, pro-
ut priùs Duces Curlandiæ illos vocabant, & pro talibus
habebant, uti patet ex terminis in Pactis subjectionis in
varijs Punctis expressis.

Quid intelligendum per
Magistratum.

Pro meliori explicatione quid sit intelligendum in
præsenti casu per Magistratum, & qualis debeat esse in Li-
vonia Magistratus, satis est declaratum Annò Domini Mil-
lesimo quingentesimo sexagesimo sexto, vigesimâ sextâ De-
cembris, per Pacta seu Confæderationē consocietatis Li-
voniæ cum Lithvania, Authoritate Serenissimi Regis Si-
gismundi Augusti, Grodnæ in Generali conventione seu
Comitijs factæ & approbatæ, videatur hujus Confædera-
tionis seu consocietatis Punctum primum versùs finem.

Cujus Puncti de verbo ad verbum tenor est talis: *Ut
fideles decet subditos, obedientes ac fideles futuros, loco Re-
gie Majestatis, nunc præfatum Illustrem & Magnificum
Ioannem Chodkiewicz & deinceps omnes reliquos à Regia
Majestate, suisq; successoribus Magnis Ducibus Lithvanie,
pro tempore existentes Administratores, modò quò inferiùs de-
scriptum est ordinatos, pro vero, legitimoq; Magistratu, ac-
ceptare, habere, ejusq; in omnibus licitis & honestis debitam
obedientiam præstare tenebuntur.*

Magistratus idem est
quod Administrator.

Gothardus Ketlerus Dux
Curlandiæ. non fuit surro-
gatus in locum Magistri,
sed erat constitutus locū
tenens Regius seu Admi-
nistrater totius Livoniæ ad
tempus.

Post Gothardū Ducē, Chod-
kiewicz erat Administra-
tor seu locum tenens Li-
voniæ. Post Chodkieviciū
Cardinalis Radziwiłł.

Non in perpetuum sed
ad tempus constituebantur.

Sed jam hoc negotium
decisum est.

Diploma Regium, quòd
in futurum non debeat in-
feudari Ducatus Curlan-
diæ.

Ex quo patet, quòd idem sit Magistratus, quod Ad-
ministrator, & quem Administratorem Rex fecerit, ille pro
vero & legitimo Magistratu acceptari, haberi, & illi obedi-
entia præstari debet, prout suprà insinuatum est, quando
primò Ketlerus Dux Curlandiæ fuit non uti Surrogatus
in locum Magistri, sed uti locum tenens Regius, Admini-
strator totius Livoniæ ubi priùs cum suo Ordine Theu-
tonico multa bona possidebat, & illis sponte cesserat Cui
postea successit Chodkievicius, post Chodkieviciū ve-
rò Cardinalis Radziwiłł, non enim perpetuò, sed ad tem-
pus constituebantur.

XLI. Multa hac in parte scribenda essent, sed ad quid?
quādo jam hoc negotium est decisum per legem publicam,
per Constitutionem Millesimi septingentesimi vigesimi
sexti. Jam piè defunctus Serenissimus Rex Augustus II.
publico Diplomate ejusdem Anni in Comitijs Grodnensi-
bus se obligavit, quòd nunquam debeat novum Feudum

per-

permittere Ducatûs Curlandiæ & Semigaliæ. Jam in Commissione Mittaviæ expeditâ Annô Millesimo septingentesimo vigesimo septimo, Authoritate suprafatæ Constitutionis puniti sunt illi, qui attentârunt Electionem novi Ducis.

Et antehac, hoc est, ante præfatam Constitutionem Millesimi septingentesimi vigesimi sexti, præcesserunt Conferentiæ cum Ministris Russiæ, & requisitiones seu memorialia in scripto illis data, ne ullo modo Electionem aut novam infeudationem Ducatûs Curlandiæ, aut prætenderent, aut promoverent, quæ omnia Typo sunt impressa Varsoviæ in Typographia Regia & Reipublicæ Anno Domini Millesimo septingentesimo vigesimo sexto sub Titulo: *Synopsis Actorum in negotio Curlandiæ.*

XLII. Deniq; totâ difficultatem hujus negotij conclusit *Declaratio, sponsio, & obligatio Supremorum Consiliarium Curlandiæ & Semigalliæ, tum etiam Mareschalci & Deputatorum ex omnibus Districtibus Ducatûs Curlandiæ & Semigalliæ suô, ac totius Nobilitatis, omniumq; Statuum hujus Ducatûs ac Successorum suorum nomine sub fide, honore & conscientia sub nexu juramenti in formula Regiminis expressi, tum sub penis criminis lese Majestatis & perduellionis perpetuô, & irrevocabiliter facta Mittaviæ vigesimâ sextâ Septembris, Annô Domini Millesimo septingentesimo vigesimo septimo, proprijs manibus subscripta, & Sigillo munita, ac ad publica Acta parrecta,* per quâ non solû pseudo Electione Comitum Mauritijs Saxonie condemnârunt, sed etiâ omni prætensioni novi cujuscunq; Principis eligendi (in casum sterilium factorum moderni Principis) in perpetuum renuntiârunt, & quasuis cointelligentias & machinationes cum externis Potentijs hac in parte ejurârunt. Et postea eodem Anno Millesimo septingentesimo, vigesimo septimo, quintâ mensis Decembris, post finitam & publicatam à Commissarijs Reipublicæ futuri Regiminis Curlandiæ & Semigalliæ Ordinationem: iidem præfati supremi Consilij Curlandiæ & Semigalliæ ac Deputati ex Districtibus totius Curlandiæ & Semigalliæ in Comitibus legitime electi, & debite instructi cum suo Equestris Ordinis Mareschalco, non solû eandem Ordinationem acceptârunt, sed etiam supplicârunt Commissarijs de promovenda, & manutenenda in futuris Comitibus Regni eadem Ordinatione, & omnes se subscripserunt, & sigilla apposuerunt. Acta hæc sunt sciente, & consentiente Duce moderno Curlandiæ, præsentem etiam Ducissâ viduâ, quam Deus exaltavit ad Solium Imperiale Russiæ.

Aderat & exercitus Russiæ sub Insigni Generali tunc temporis Locumtenente *Lacy* in favorem Electionis novi

Puniti qui attentaverunt Electione novi Ducis
Ante Constitutionem præcesserunt Conferentiæ cum Ministris Russiæ, ne Electionem aut novam infeudationem prætenderent aut promoverent.

Totam difficultatē hujus negotij conclusit Declaratio, sponsio & obligatio Supremorum Consiliarium Mareschalci & Deputatorum ex omnibus Districtibus Curlandiæ & Semigalliæ.

Supremi Consilij, Mareschalci & Deputati omni prætensioni novi Feudi renuntiârunt, ejurârunt.

Ordinationem futuri Regiminis à Commissarijs subscriptam acceptârunt & subscripserunt, & ut confirmetur supplicârunt. Acta hæc sunt sciente moderno Duce Curlandiæ & præsentem Ducissâ viduâ nunc ad Solium Russiæ erectâ.

Commissio pacificè finita.

Ordinatio publicata, hoc
præcautum ut sine immu-
tatione. Status Præsentis
Serenissimus Rex Poloniæ
tanquam Dux Livoniæ
exerceat Officium Ducis
Curlandiæ.

Ducis, seu novæ infeudationis, qui voluit impedire præ-
fatam Commissionem sed postquam Serenissima Russorū
Aula, tam de Iuribus Reipublicæ, quàm de zelo, & Reso-
lutione Commissariorum, informata fuisset, nullatenus am-
plius eandem Commissionem impedivit, ac præfatus Ge-
neralis locum tenens, ab ulteriori progressu abstinuit. Cō-
missio pacificè finita est, decreta Executioni mandata, &
Ordinatio publicata, in qua hoc vel maximè cautū, ut si-
ne immutatione præsentis Status, Serenissimus Rex tanquā
Dux Livoniæ sit, & exerceat Officium Ducis Curlandiæ,
Regimen verò supremum, & forma judiciorum, ac mo-
dus gerendarum rerum idem sit, qui nunc est, cum ob-
servatione Formulæ Regiminis Curlandiæ.

XLIII. Pro conclusione patet ex præmissis, quòd præfatū
scriptum sub Titulo: *Brevis & Succincta Enarratio Iurium
Curlandiæ circa electionem novi Principis* est contrarijssimū
Iuribus & prærogativis Nobilitatis Curlandiæ & Semi-
galliæ, quæ mœmor juramenti & fidelitatis erga Regem
& Rempublicam, non arrogat sibi ullum Jus eligendi no-
vum Ducem Curlandiæ, quod nunquam habuit, nec mo-
dò habere prætendit, & nihil magis exoptat quàm ut am-
plius non sit sub feudo, sed ut sub immediato Dominio
Regis & Reipublicæ gaudeat iisdem Iuribus & præro-
gativis quibus gaudet Nobilitas Poloniæ.

Patet etiam, quod præfatum scriptum, est injuriosis-
simum Iuribus Regni, contra Pacta subjectionis, contra For-
mulam Regiminis Curlandiæ, contra Constitutiones, contra
Decreta & dispositiones, ac contra statum Regni, molimi-
na turbandæ publicæ pacis & tranquillitatis sapiens; quod
non licet.

